

Nr 530

Av herr **Öhman** och herr **Persson, Helmer**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om premiering av frivilligt sparande under åren 1955 och 1956.

I syfte att nedbringa konsumtionen förordas en premiering av visst slag av nysparande. Premien, 350 kronor per två tusen kronor, insättes å särskilt sparkonto och blir även skattebefriad. Villkoret är att pengarna inte uttas förrän tidigast 1961 och att följaktligen premien inte heller utbetalas förrän detta år.

Statens utgifter för premieringen, därest denna resulterar i en miljon sparposter, uppskattas till sammanlagt 175 miljoner kronor. Huruvida statens och kommunernas förluster genom skattefriheten inräknats i beloppet framgår inte klart.

Motioner i detta syfte, vilka bland annat framförts av högerpartiet, har tidigare mottagits med misstro i riksdagen, som dock 1951 rekommenderade en utredning av frågan. Det förslag, som därefter utformades, utsattes vid remissbehandlingen av en nedgörande kritik från de flesta remissinstanserna. Av 53 remissinstanser var endast 11 för, 18 direkt mot medan 24 gav uttryck för betänkligheter. Trots detta har regeringen med endast smärre modifikationer framlagt förslaget. Men det sker under uttryckande av tvivel på lämpligheten av detsamma. Så säger exempelvis föredragande finansministern: "Man kan därför inte undgå att hysa en viss tvekan om lämpligheten av att genomföra ett premieringsförfarande av nu avsett slag." Han påpekar också att genomförandet av skattelättnader för viss form av sparande strider mot principerna för vår skattelagstiftning.

Man kan instämma i den kritik som flertalet remissinstanser utvecklat mot denna sparform. Den underlättar bland annat inte för mindre bemedlade att under så lång tid låsa fast sparmedel, som är betingelsen för att kunna erhålla sparpremien. Följden blir att fördelarna kommer att tillfalla dem som har högre inkomster än de förbrukar och som regelbundet placerar pengar i banker, försäkringar eller annorstädes. Sannolikt kommer möjligheten till premiesparande att utveckla varierande former av manipulationer från kapitalägare för att komma i besittning av de skattefria premierna. Att premiesparandet skulle öka det totala sparandet betvivlar vi.

Om alltså premiesparandet i huvudsak leder till en omläggning av nysparandet nås icke det resultat som regeringen säger sig önska. Men denna omläggning skulle i sin tur betalas av skattebetalarna. Detta kan inte vara rimligt.

Är då läget i övrigt sådant att det motiverar extra ansträngningar för att öka sparandet inom landet? Det verkliga förhållandet är ju att det numera sparas betydligt mer i vårt land än någon gång tidigare. Situationen belystes för en tid sedan i ett föredrag av statsminister Erlander. Enligt referatet i Morgon-Tidningen den 18 april gav denne därvid följande uppgifter.

”Under hela efterkrigstiden har sparandet legat på rekordnivå. På 1930-talet anslag vi 15—20 procent av våra samlade produktiva resurser till uppbyggnadsarbete för framtiden. Numera går omkring en tredjedel av nationalinkomsten till bruttoinvesteringar d. v. s. bostäder, fabriker, maskiner, vägar, reparationer o. s. v. På alla områden har sparandet ökat. Enligt konjunkturinstitutets beräkningar har det offentliga sparandet från 1938—1939 till åren 1946/1953 ökat från 4,8 till 7 proc. av vår produktion . . .

Enligt en av försäkringsinspektionen utförd beräkning hade de svenska spararna i slutet av 1953 en behållning på cirka 14 800 miljoner kronor i affärsbankernas sparkassor, sparbankerna och postsparbanken. Detta betyder att det svenska sparandets realvärde, alltså bortsett från penningvärdets försämring, ökat med 43 procent sedan 1938. Realvärdet av livförsäkringstagarnas tillgodohavanden har, om man medräknar besparingarna inom Svenska pensionskassan, ökat med 64 proc. sedan 1938.”

Vad till slut frågan om den av regeringen önskade konsumtionsinskränkningen beträffar så är det vår mening att en sådan så långt ifrån är önskvärd, att en ökning av konsumtionen på de viktigaste förbrukningsvarorna framstår som synnerligen önskvärd för att upprätthålla sysselsättningen och motverka en alltför ensidig ökning av spekulativa och prisuppdrivande investeringar på konsumtionens bekostnad. Förslaget om premiesparande kan därför icke motiveras med samhällsekonomiska skäl. Den relativt ringa del av befolkningen som skulle gynnas av anordningen motiverar inte de extra offer som det stora flertalet därigenom skulle påläggas.

Det måste samtidigt påtalas att Kooperativa förbundets och HSB:s sparkassor inte medtagits i förteckningen över kreditanstalter där premiebelönad insättning kan ske. Då dessa sparkassor anlitas av en mycket stor del av landets sparare, bör det vara självklart, därest riksdagen godkänner propositionen om premiesparandet, att även dessa sparkassor upptas i förteckningen över de sparkassor där premierad insättning godtages.

Vi föreslår med hänvisning härtill,

att riksdagen måtte avslå Kungl. Maj:ts proposition nr 193.

Alternativt föreslås, under förutsättning att riksdagen i övrigt bifaller Kungl. Maj:ts proposition nr 193,

att Kooperativa förbundets och HSB:s sparkassor upptas i förteckningen över banker och andra kreditanstalter, där sparpremie kan erhållas i enlighet med proposition nr 193.

Stockholm den 10 maj 1955

Gunnar Öhman

Helmer Persson
